

Aan

Staatssecretaris VWS

Deadline: 02-12-2022

DG-Volksgezondheid
Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie

Ontworpen door

Datum Document
25 oktober 2022

Kenmerk
3475187-1040444-VGP

Bijlage(n)
2

nota

(ter beslissing)

Brief Preventieaanpak leefstijl met focus op
overgewicht en voeding

1. Aanleiding

In de Kamerbrief van 17 maart jl. heeft u toegezegd de Kamer te informeren over uw plannen op de leefstijl thema's uit de brede preventie aanpak, waaronder het thema overgewicht en voeding. Met deze nota wordt u de laatste versie van de brief over overgewicht en voeding voorgelegd voor behandeling in de Ministerraad van 2 december.

2. Geadviseerd besluit

Bij akkoord van de Ministerraad is het advies de brief te ondertekenen en aan de Tweede Kamer te verzenden.

3. Kernpunten

Uit onderzoek van het RIVM blijkt dat met het huidige beleid de doelen op overgewicht uit het Nationaal Preventie Akkoord niet gehaald worden. Er is een breder pakket aan maatregelen nodig. Hiervoor zijn aangescherpte en aanvullende acties nodig waarbij wordt ingezet op gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming.

Met deze brief informeert u de Tweede Kamer over het aangescherpte en aanvullende beleid dat u voorstelt op overgewicht en voeding. U beschrijft deze inzet langs vier lijnen:

1. Aanpak gericht op kinderen

Bij de inzet gaat speciale aandacht uit naar een gezondere omgeving voor gezinnen met een lage sociaaleconomische positie. Een integrale aanpak gericht op zowel de sociale als fysieke eetomgeving van kinderen en jongeren is hierbij noodzakelijk. U beschrijft daarom het voornemen om bestaande effectieve programma's te continueren en intensiveren. U noemt daarbij programma's als

Gezonde School, Gezonde Kinderopvang, de JOGG-aanpak, en Gezonde Buurten.

2. Een gezonde voedselomgeving

De inzet is gericht op het stimuleren mensen te laten eten volgens de Schijf van Vijf en de gezonde keuze makkelijk te maken. Naast aanpassingen van de omgeving en het invoeren van prijsmaatregelen, gaat het hierbij ook om inzet op informatie en vaardigheden voor consumenten. Daarnaast kondigt u het voornemen op wettelijke maatregelen in de voedselomgeving aan. Het gaat om het creëren van een bevoegdheid voor gemeenten waardoor ongezonde voedselaanbieders op bepaalde plekken kunnen worden geweerd en het voornemen om een wettelijke beperking te stellen aan marketing van ongezonde voedingsmiddelen gericht op kinderen. Beide maatregelen vloeien voort uit de juridische verkenning die u in uw preventiebrief van 17 maart jl. heeft aangekondigd. De maatregelen worden verder uitgewerkt en getoetst op handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Daarnaast wordt er wetgeving uitgewerkt om (voor bepaalde productgroepen) maximum normen te stellen aan bijvoorbeeld de hoeveelheid suiker of zout in levensmiddelen. Dit is in lijn met de afspraak uit het Coalitieakkoord.

3. Een beweegvriendelijke leefomgeving

Net als bij lijn 1 wordt ook hier ingezet op het continueren en intensiveren van bestaande programma's die de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder en beweegvriendelijker maken. Ook wordt de link met de Bewegialiantie genoemd en geeft u aan dat een aantal beweeg-acties uit het NPA deelakkoord Overgewicht uitgevoerd gaan worden onder de Bewegialiantie. U geeft daarnaast aan in te willen zetten op een sterkere verbinding tussen school en sport onder meer door een impuls te geven aan de verbinding van scholen met sportverenigingen.

4. Ondersteuning van mensen met overgewicht of obesitas

Er wordt ingezet op een nog sterkere verbinding tussen het zorg- en sociaal domein. Dit gebeurt onder andere door gemeenten te faciliteren het Landelijk model Ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas en de Gecombineerde Leefstijl Interventie breed te implementeren.

Met deze brief informeert u de Kamer ook over de inzet van (een deel van) de middelen uit de enveloppe Preventie en de enveloppe Volksziekten (zie ook punt C hieronder).

4. Toelichting

a. *Draagvlak politiek*

In het Coalitieakkoord staat dat er meer aandacht komt voor preventie en een gezonde levensstijl van jongs af aan. De doelen van het Preventieakkoord worden doorgezet, met als doel een gezonde generatie in 2040 met een focus op de jeugd door sport, voeding en bewegen. Het preventieakkoord wordt uitgebreid met het thema mentale weerbaarheid. In het Coalitieakkoord wordt tevens aangegeven dat de gezonde keuzes makkelijk worden gemaakt en ongezonde keuzes worden ontmoedigd. Dit gebeurt onder meer door de belasting op suikerhoudende dranken te verhogen, de BTW op groente en fruit te verlagen en door het maken van bindende afspraken met de industrie over gezonde voedingsmiddelen.

Met deze brief doet u drie moties af:

- De motie van de leden Mutluer en Van Esch verzoekt de regering verzocht te onderzoeken wat nodig is om alle scholen voor het einde van deze kabinetsperiode een Gezonde School te laten zijn (Kamerstukken II, 2021/22, 32, 793, nr. 594).

- De motie van de leden Van Esch, Hijink, Westerveld en Den Haan wordt de regering verzocht uit te werken hoe kindermarketing alleen nog toegestaan wordt voor producten uit de Schijf van Vijf (kamerstukken II, 2021/22, 32, 793, nr. 585).
- De motie van de leden Kuik en Bikker wordt de regering verzocht om samen met de beroepsgroep te onderzoeken hoe voor consumenten inzichtelijk gemaakt kan worden welke leefstijlcoaches voldoen aan de kwaliteitseisen die ook zorgverzekeraars stellen aan leefstijlcoaches (Kamerstukken II 2021/22, 32793, nr. 592).

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De brief bevat mediagevoelige onderwerpen. Voorbeelden hiervan zijn het beperken van locaties waar fastfood te koop is in een gemeente, btw-verlaging op groente en fruit, kindermarketing en Nutri-Score. Uit de media blijkt dat er soms ook weerstand is tegen verdere regulering van de voedselomgeving door de overheid omdat dit de vrije keuze zou beperken. In communicatie van het ministerie van VWS wordt benadrukt dat de hoeveelheid ongezonde verleiding buitensporig is en dat de keuze juist vrijer wordt als de overheid door verdere regulering de verhouding van bijvoorbeeld gezond/ongezond voedselaanbod meer gelijk wordt gemaakt.

c. Financiële en personele gevolgen

In de brief kondigt u intensiveringen van bestaand beleid en nieuwe acties aan en geeft u op hoofdlijnen een overzicht van de inzet van middelen die in het Regeerakkoord zijn gereserveerd voor "Preventie" en "Volksziekten". Vanuit de middelen voor Preventie wordt door het kabinet in totaal 41,2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor overgewicht (2022: 11,2 miljoen, 2023 t/m 2025: jaarlijks 10 miljoen). Vanuit de middelen voor Volksziekten wordt door het kabinet in totaal 62 miljoen beschikbaar gesteld voor overgewicht en obesitas (2023 21,5 miljoen, 2024 en 2025 20,5 miljoen) en totaal 158,5 miljoen voor gezonde leefstijl en omgeving, wat factoren zijn die bij de preventie van overgewicht en obesitas een belangrijke rol spelen.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

In de brief kondigt u aan verschillende wettelijke maatregelen gericht op het bevorderen van een gezondere voedselomgeving verder uit te werken. Het gaat om het creëren van een bevoegdheid voor gemeenten om ongezonde aanbieders te kunnen weren en het stellen van een wettelijke beperking voor marketing van ongezonde voedingsmiddelen gericht op kinderen. Op dit moment is er nog geen volledige inschatting van de juridische haalbaarheid en uitvoerbaarheid gemaakt, dit hangt ook mede af van nog te maken beleidskeuzes t.a.v. de reikwijdte van de maatregelen. In het vervolgtraject zal dit nader worden uitgewerkt. De samenhang met geldende regelgeving alsook de regeldruk vormen onderdeel van de verdere uitwerking. De juridische aspecten van de brief zijn afgestemd met de directie Wetgeving en Juridische Zaken.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De brief is op punten afgestemd met de directies: Publieke Gezondheid, Sport, Financiële en Economische Zaken, Wetgeving en Juridische Zaken, en Communicatie. De brief is op punten ook afgestemd met de ministeries van: Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Economische Zaken en Klimaat (EZK), Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Financiën (FIN). De brief en het beleidskader CW 3.1 dat als bijlage met deze brief

wordt meegestuurd is ook afgestemd met de Inspectie der Rijksfinanciën van het ministerie van Financiën (IRF). De onderdelen van de brief waarin de aangescherpte en aanvullende acties onder het NPA worden toegelicht is voor een feitelijke controle gedeeld met de partners van de NPA Thematafel Overgewicht en Voeding.

De brief is op 17 oktober jl. zonder opmerkingen in de Commissie Werk, Inkomen, Zorg en Onderwijs (CWIZO) behandeld en op 1 november in de Raad Werk, Inkomen, Zorg en Onderwijs (RWIZO).

f. Gevolgen administratieve lasten

Vooralsnog worden geen administratieve lasten voorzien. Wanneer voorgestelde wettelijke maatregelen in wetstrajecten verder worden uitgewerkt, kan dit nog wijzigen en zullen naar verwachting administratieve lasten ontstaan.

g. Toezeggingen

U doet de volgende toezeggingen in de brief:

- Nog dit jaar start het onderzoek naar verlaging btw op groente en fruit, evenals het onderzoek naar de frisdrankbelasting. Deze onderzoeken worden naar verwachting begin 2023 afgerond en u zegt toe de Kamer hier zo snel mogelijk over te informeren.
- U geeft in de brief aan in gesprek te zijn met FNLi over het (binnen de kaders van de Europese regelgeving) eerder en effectiever kunnen communiceren over productverbeteringen. U zegt toe de Kamer het voorjaar 2023 te informeren over de uitkomsten van deze verkenning.
- U zegt toe de Kamer te informeren over uitkomsten van de verkenning rondom Gezonde Basisschool van de Toekomst.
- U zegt de Kamer toe in het voorjaar 2023 te informeren over de uitkomsten van de gesprekken met stakeholders over het helder afbakenen van ongezonde voedselaanbieders.
- U zegt de Kamer toe in het voorjaar 2023 te informeren over de uitkomsten van het gesprek met FNLi over het verhogen van de leeftijdsgrens van de reclamecode voor voedingsmiddelen.
- U zegt toe de Kamer jaarlijks te informeren over de voortgang van de voornemens en acties uit de brief.

h. Fraudetoets

Geen bijzonderheden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

[Redacted text block]

a. *Motivering*

Vanwege eenheid van het kabinetsbeleid is een passage in de beslisnota onleesbaar gemaakt.

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[Redacted text block]

Open overheid en informatiehuishouding VWS